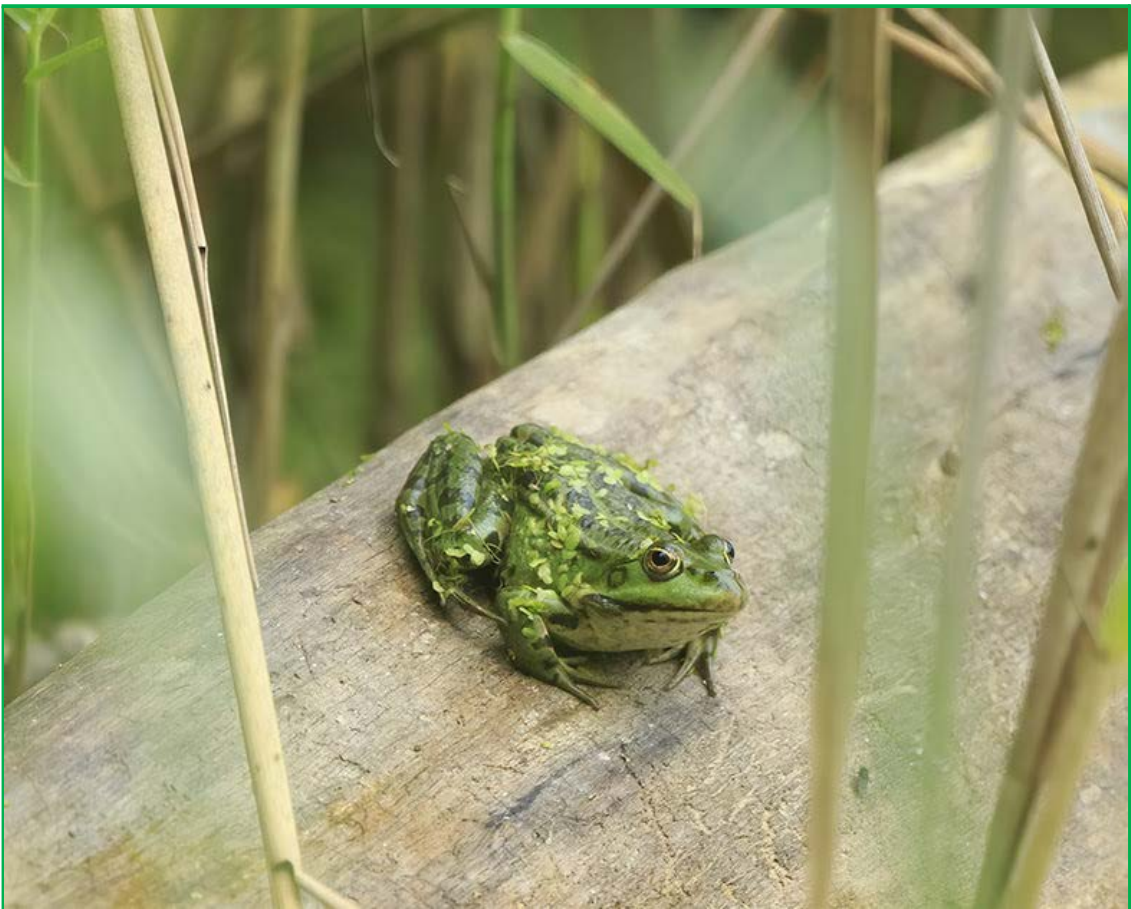

Groene Opkikker

Algemene informatie

IVN – Instituut voor Natuur, Educatie en Duurzaamheid

IVN is een landelijke organisatie met ±180 plaatselijke afdelingen.

Het doel van het IVN is de betrokkenheid van mensen bij de natuur en milieu het vergroten, gericht op een duurzame samenleving.

Een middel om dit te bereiken is natuur, milieueducatie en duurzaamheid.

Voor Woerden en omgeving zet een groot aantal vrijwilligers zich daarvoor in door bijvoorbeeld wandelingen en presentaties te organiseren.

Wilt u dit werk steunen, wordt dan donateur voor € 20,00 per kalenderjaar. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar.

Wilt u meehelpen, staat het lidmaatschap open voor € 24,00 per jaar. U ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar. En het landelijk blad Mens en Natuur van het IVN

Als je jonger bent dan 18 jaar kan je lid worden van de Jeugdgroep. Je betaalt € 15,00 per jaar en ontvangt onze 'Groene Opkikker' 3 maal per jaar.

Voor meer informatie ivnsecretariaat.woerden@gmail.com of

www.ivn.nl/woerden of onze Facebookpagina

^

Verdere gegevens treft u op de laatste pagina aan.

Colofon

Groene Opkikker

Digitale informatie
Afd. IVN-Woerden en
omgeving.

No. 2021 – 2

Redactie

Joke van Aarst-Volkers
Janny Kruitbosch-Vulpen
Wout Nagel
Vivian van Deel

De redactie verandert soms iets
in uw tekst met als doel meer
leesplezier.

Redactieadres

v. Hogendorpstraat 7
3445 CG Woerden
Tel. 0348 41 57 88

E-mailadres

javolkers66@gmail.com
janny51.kruitbosch@gmail.com
w.nagel@gmail.com
vivian_boers@hotmail.com

Foto's

Gemaakt door de redactie,
tenzij anders vermeld.

Kopij vóór 1 oktober 2021

Inhoudsopgave

1 Foto

1 Adri de Groot

4 Redactie

4 Nieuwe leden

4 Landelijke leden en jeugdleden

5 Bestuur

5 Lintje voor André van Kleinwee

5 Contributies en donaties 2021

6 Publiciteit

6 Rinie Blauw doet publiciteit en communicatie

7 Nieuws uit de omgeving en IVN-land

7 Voucherregeling Beleef & Bewonder is open

7 Nieuw bij het IVN Cursushuis

7 Stichting en Vereniging IVN weer samen

8 40 jaar IVN Woerden

8 IVN 40 jaar

12 Bloeiende bermen

12 Verse groentjes gezocht bij jub

14 Donatie aan Brediusboerderij

16 Vogelkijkgroep

16 Nieuws van de Vogelkijkgroep

18 Jeugdnatuurgroepen

18 Buitenbanjers/Plus

18 Maart tot en met mei

22 Leer de vogels kennen met Aquarel

24 Het bladkoninkje

24 Voor u gelezen

24 Boswachter Luc schudde aan de klimop?

27 Tiny Forests zijn hip en lekker compact

29 De Groene rotonde

30 Woerdens nieuws over Potterskade

32 Om te onthouden

32 Handige websites

33 NatuurNetNieuws/Junior

33 Grote wederik

34 Organisatie

34 Bestuur

34 Coördinatoren van de werkgroepen

34 Leden/donateurs

Redactie

Beste leden, jeugdleden en donateurs,

De tweede Groene Opkikker van dit jaar is weer klaar om te lezen en het zijn weer veel pagina's met afwisselende artikelen. Dit jaar bestaan we als vereniging 40 jaar, dat laten we natuurlijk niet ongemerkt voorbij gaan. Zo heeft Joke Vesseur een mooi stuk geschreven over de historie van de vereniging en haalt ze herinneringen op aan verschillende werkgroepen en activiteiten. Daarnaast is het Bestuur extra actief dit jaar, wellicht heeft u dat in de kranten al gezien? Daar hebben we als redactie ook wat van overgenomen.

Verder hebben verschillende werkgroepen weer een bijdrage ingezonden en is er weer een prachtige aquarel van Jan Christiaanse, ditmaal van het bladkoninkje. Als redactie hebben wij ook nieuws voor u gelezen, bijvoorbeeld over de bijzondere beestjes die boswachter Luc ontdekte in de klimop.

Aankomende periode staan er ook weer een aantal zaken op de agenda:

- Het Oogstfeest op zondagmiddag 26 september, van 13.00 tot 17.00 uur. Extra bijzonder dit jaar is de prijsuitreiking van de fotowedstrijd op die dag.
- De Algemene Ledenvergadering op 23 september.

Nogmaals willen we onder de aandacht brengen, dat er nog steeds vacatures zijn bij zowel de coördinatoren als in het Bestuur. Als er interesse is of als je iemand weet, die dat heeft, neem graag contact op met het secretariaat (zie achterin deze G.O. voor alle contactpersonen).

We wensen u weer veel leesplezier en alvast een fijne zomer vol met natuurervaringen!

De Redactie

Nieuwe leden

Landelijke leden:

Mw. M. Bosma
Dhr. K. Branger
Dhr. J. Mucha

Leden

Mw. A. Somers

Jeugdleden:

Sem den Engelsman

Bestuur

Lintje voor André van Kleinwee

Op 26 april j.l. is onze voorzitter André van Kleinwee thuis verrast door burgemeester Molkenboer met een koninklijke onderscheiding. Hij is nu lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Dit voor zijn jarenlange enorme inzet voor met name onze vereniging.

André is op alle fronten in onze vereniging vanaf de oprichting, 40 jaar geleden, actief (geweest).

Daarnaast is hij ook al sinds de oprichting actief voor de Stichting Landgoed Bredius.

We zien deze onderscheiding als zeer terecht en meer dan dik verdiend.

De waslijst die onze burgervader voor moest lezen, loog er dan ook niet om en is teveel om op te sommen. We zullen deze apart vermelden.

Het was de bedoeling om de onderscheiding tijdens onze algemene ledenvergadering op 18 maart uit te laten reiken, maar corona gooide weer eens roet in het eten.

We hopen nu de ALV op donderdag 23 september te laten plaatsvinden in het Bakken (save the date). Dan zullen we ook aan dit heuglijke feit extra aandacht besteden.

Helaas kunnen er nog niet veel activiteiten plaatsvinden, maar de Jeugdgroepen, de Vogelkijkgroep en werkgroep Landschapsbeheer hebben gelukkig nog veel kunnen doen. Het bestuur vergadert nog wel regelmatig en we zijn ook bezig met de tentoonstelling in het najaar die we als IVN in de Brediussschuur gaan verzorgen. Het onderwerp is Mimicri. Inbreng van leden is van harte welkom.

Ook maken we jullie nog attent op onze fotowedstrijd. Er zijn al een aantal inzendingen binnen, maar hoe meer hoe beter. Het onderwerp is de natuur in en om Woerden. Tot 1 juli 2021 kunnen er foto's worden ingeleverd. Voor de voorwaarden zie onze website.

In april hebben we in het kader van ons jubileum aan de Gemeente Woerden een bloemenmengsel overhandigd. Dit is ingezaaid langs de Steinhagenseweg t.o. de Kroondreef. We hopen dat enorm veel insecten en natuurlijk ook mensen hier veel plezier aan beleven.

Als ik dit schrijf, zijn er in het kader van corona weer nieuwe versoepelingen aangekondigd en hopelijk is spoedig alles weer bij het oude en kunnen wij elkaar weer ontmoeten in de natuur.

Henk Veldhuijzen

Contributies en donaties 2021

Inmiddels heeft een aantal leden en donateurs hun contributie of donatie voor 2021 al betaald, waarvoor dank. Wel het vriendelijk verzoek om te controleren of u (zie hieronder) het juiste bedrag heeft overgemaakt.

Voor zover nog niet gedaan, bij deze een herinnering om dat alsnog te doen.

Tijdens de Algemene Vergadering 2020 zijn de volgende contributie en donatiebedragen voor het jaar 2021 vastgesteld:

- Leden € 24,00.
- Donateurs € 20,00 (minimaal)
- Jeugdleden € 15,00

U kunt het voor uw van toepassing zijnde bedrag overmaken op onze Triodos bankrekening NL87 TRIO 0390 4674 13 ten name van IVN Woerden.

Wilt u, om misverstanden te voorkomen, de naam van het (jeugd)lid/donateur vermelden

Peter Mouthaan (administrateur)

Publiciteit

Rinie Blauw doet publiciteit en communicatie

Met plezier neem ik het schrijven van de persberichten voor het IVN over van Ben Vermeij. Ik vind het leuk om stukjes te schrijven, houd van de natuur en ben al jaren lid van IVN Woerden. Toen ik in de Groene Opkikker het bericht las, dat Ben ermee ging stoppen, hoefde ik niet lang na te denken.

De Groene Opkikker vroeg mij, of achter mijn naam 'publiciteit' mag staan. Dat vind ik prima. Vivian van Deel beheert de website en de Facebookpagina, ik de persberichten en de contacten met de pers. En voor de rest van de publiciteit kijken we, indien nodig samen met het Bestuur, wat bij wie het beste past.

Bij het IVN is veel kennis over de verschillende mogelijkheden om bij het publiek belangstelling te wekken voor de natuur en kennis over te dragen. Ik begin met de dingen die er nu liggen, zoals de publiciteit over de activiteiten bij het veertigjarig bestaan. En, als daaraan behoefte is en corona het weer toelaat, bekendheid geven aan de activiteiten van de werkgroepen.

Vragen en ideeën zijn welkom. Je kunt mij bellen op tel. 06-15553365, of een e-mail sturen naar rblauw@xs4all.nl.

Rinie Blauw

Nieuws uit de omgeving en IVN-land

Voucherregeling Beleef & Bewonder is open

Wilt jij als bewoners- of vrijwilligersgroep aan de slag met een groen initiatief in jouw omgeving? Dankzij de provincie Utrecht kun je vanaf 1 juni weer de voucher 'Beleef en Bewonder!' aanvragen ter waarde van €500 of €1.000. Dit is bedoeld voor projecten die de buurt vergroenen, droogte tegengaan, of zorgen voor betere waterberging. Voorbeelden hiervan zijn het planten van bomen, de aanleg van een vijver of het vergroenen van een schoolplein. Op deze manier dragen de vouchers bij aan een groene en gezonde leefomgeving!

Het bedrag van de vouchers moet worden besteed aan een fysiek project in de provincie Utrecht dat groen in de brede zin van het woord realiseert. Dit jaar is er extra aandacht voor projecten gericht op klimaatadaptatie, zoals het vasthouden of bergen van water of het tegengaan van droogte en hittestress door het planten van bomen. Om dit extra te stimuleren, is dit jaar de helft van de vouchers gereserveerd voor projecten waar bomen geplant worden. Dit sluit aan bij het nationale Plan Boom, waarin het doel om 10 miljoen bomen door heel Nederland te planten is vastgelegd.

Aanvragen kan via een formulier op www.groenaandebuurt.nl. De voucherregeling sluit uiterlijk 19 juli. Wanneer het budget eerder op is, wordt de voucherregeling gesloten.

Nieuw bij het IVN Cursushuis

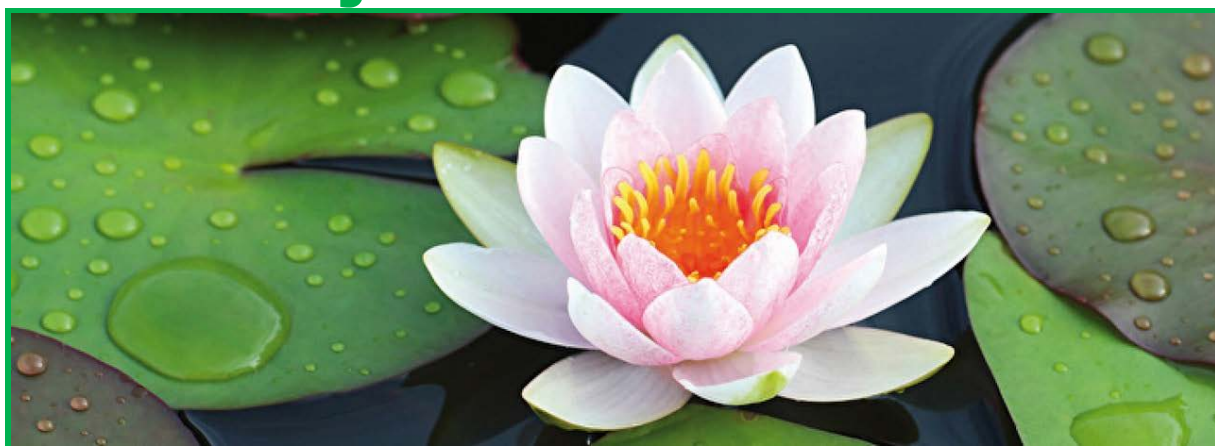
De afgelopen tijd is er weer een hoop gebeurd en ontwikkeld op educatiegebied. Zo is er een nieuwe [ondersteuningsbox](#) voor het geven van de Natuurgidsenopleiding, kun je aan de slag met de [cursus](#) en het boek *Vogels voor beginners* en staan er weer nieuwe e-modules voor je klaar op de [Natuuracademie Online](#) over tuinvogels en over het ontstaan van het Nederlands landschap.

Stichting en vereniging IVN weer samen

De vereniging (de afdelingen) en stichting (de beroepskrachten) zijn de afgelopen jaren steeds meer gaan functioneren als één organisatie. Om IVN ook naar de buitenwereld zo te presenteren is de keuze gemaakt om weer terug te keren naar de oorspronkelijke juridische structuur. Op 10 april gaf de Landelijke Raad goedkeuring voor de fusie en sinds 22 april zijn we weer officieel één vereniging. Hierdoor is de organisatiestructuur van IVN gewijzigd.

40 jaar IVN Woerden

IVN Woerden 40 jaar

Herinneringen van Joke Vesseur uit de beginperiode.

Hoe ik terecht kwam bij het IVN.

In 1978 volgden mijn buurvrouw (Ria Hoetmer) en ik een cursus "Natuur Bekijken" op de Volksuniversiteit in Woerden. De cursus werd gegeven door de heer G. Stout.

De heer Stout, later gewoon Gerard voor ons, was een oud onderwijzer en een groot natuurliefhebber, de J.P. Thijssen van Woerden. De avonden waren erg schools maar de excursies leuk en leerzaam. Blijkbaar beviel het ons zo goed, dat we het jaar daarop weer zo'n soort cursus gingen volgen. Nu gegeven door de heer P. (Piet) van den Heuvel en de naam van de cursus was "Herkennen van de Natuur".

Ook buurtgenote Ineke Jansen ging nu mee. Door deze twee personen zijn we enthousiast geworden om ons nog meer in de natuur te gaan verdiepen. Ikzelf wist niet eens de naam van de bomen in mijn straat en dat er verschil in uiterlijk was tussen een man en vrouw mus. Wel wist ik dat een winterkoninkje ook wel klein jantje werd genoemd en ook van het bestaan van vleesetende planten was ik op de hoogte, maar verder had ik weinig kennis van de natuur totdat ik de cursussen ging volgen.

In die tijd was er een leerkracht in Alphen a/d Rijn, de heer Bert Boshoven, die in Woerden wel schoolbioloog zou willen worden, maar voordat dit gerealiseerd kon worden, moest er van de gemeente eerst een vangnet worden opgericht en dat zou IVN Woerden worden. Ook Gerard en Piet waren hierbij betrokken en wij als cursisten kregen een brief of wij lid wilden worden van het IVN. Alle drie zijn wij tot het IVN toegetreden en Ria en ik zijn nog steeds lid.

De jaren tachtig bij het IVN.

Eigenlijk ging het IVN al in 1980 van start, maar de officiële oprichting was in 1981.

Er was al een informatiefolder zodat er al wat leden waren voor de werkelijke oprichting een feit was. Het bestuur bestond op dat ogenblik uit de voorzitter Bert Boshoven uit Alphen a/d Rijn en secretaresse Nelly Smink. Het lidmaatschap bedroeg fl.17,50 per jaar. Ik heb tussen mijn papieren een werkwijzer en een lijst met werkgroepen gevonden.

Helaas zijn beide niet gedateerd. Bij de lijst met werkgroepen staan de namen vermeld van de personen die in die werkgroep zitten. Leuk om toch nog wat namen tegen te komen van mensen die nog steeds lid zijn van het IVN. De lijst bestond uit de volgende werkgroepen: inventarisatie, jeugdgroep, IVN-winkel', redactie Groene Opkikker, verspreiding Groene Opkikker/ brieven, stukjes schrijven voor de Groene Opkikker, fotowerkgroep, documentatiewerkgroep, Scouting, landschapsbeheer, schoolbiologie, adviescommissie schoolbiologie, vertegenwoordiger in district Zuid-Holland, bestuur, dialezingen, tekeningen, vaste artikelen voor de Groene Opkikker, werkgroep kampstafleden; natuurgidsen.

Veel van deze werkgroepen bestaan niet meer, zijn samengevoegd of zijn verder gegaan onder een andere naam. Zo is de werkgroep inventarisatie, de plantenwerkgroep, de vogelwerkgroep en de insectenwerkgroep geworden. Schoolbiologie is tegenwoordig de NME scholenwerkgroep.

Ik ben van vele werkgroepen lid geweest, maar vanaf het begin ook bij de plantenwerkgroep en de scholenwerkgroep en bij deze twee werkgroepen ben ik nog steeds actief.

Mijn tijd bij de plantenwerkgroep.

Ik herinner mij nog goed de allereerste wandeling (zaterdag 23 mei 1981) die we met de plantenwerkgroep gingen maken. Onder leiding van Piet v.d. Heuvel vertrokken wij vanaf het station om langs de oude Rijn naar het Brediusbos (toen was de naam nog bos, later werd het park en nu is de naam Landgoed Bredius) te lopen. Ik had er al vaak gelopen, maar nog nooit was mij opgevallen dat er zoveel bloemen groeiden. Na wat zoeken, vonden we zelfs het beschermde vogelmelk. Ook weet ik nog dat André van Kleinwee en Piet het niet eens konden worden over de naam van een bepaalde plant. En volgens mij is André na die middag de coördinator van de plantenwerkgroep geworden.

We hadden in die tijd nog geen onderkomen voor het IVN en de plantenwerkgroep vertrok op zaterdagmiddag vanaf het belastingkantoor (nu Abrona Brediushof). We waren vaak in het Brediusbos te vinden, maar gingen ook naar het Vijverbos in Harmelen. André deelde stencils uit met opdrachtjes, bijvoorbeeld om bepaalde bomen herkennen. We leerden snel, want in 1983 waren we al in staat om de boekjes voorjaar, zomer, herfst en winter met beschrijvingen van planten in Bredius uit te geven.

Ondertussen hadden we al een klein gedeelte van de Brediusshuur in gebruik als onderkomen voor het IVN. Er was stroom, water en een elektrische verwarming, die 's middags aangezet moest worden om het 's avonds niet koud te hebben. Zodra het weer het toeliet, waren we natuurlijk buiten en niet alleen in het Brediuspark, maar we gingen

ook naar andere natuurgebiedjes. In het Brediuspark bleven wij inventariseren wat uiteindelijk in 1988 leidde tot een boekje van een natuurpad met een korte en lange route. De route werd aangegeven met paaltjes, die helaas geen lang leven beschoren waren.

Halverwege 1989 verliet André de plantenwerkgroep en nam Henk de Hoop de leiding. Henk leerde ons iets over erfelijkheidsleer, fenologie, plantengemeenschappen, enz. In de loop der jaren hebben ook wij veel plantenfamilies behandeld.

Ik werd coördinator van de werkgroep en dat ben ik nog steeds! Nu is er niemand die de leiding heeft, maar we proberen met elkaar de avonden inhoud te geven.

Schoolbiologie/ NME scholenwerkgroep

Bij de oprichting van het IVN werd een werkwijzer voor IVN activiteiten gemaakt met daarin de mogelijkheid om je aan te melden voor een of meerdere activiteiten. Zo ook voor de werkgroep schoolbiologenwerk. Het hield het volgende in: "Een werkgroep, die zich gaat bezighouden met het aandragen van bouwstenen voor het werk van de schoolbioloog, die misschien in de nabije toekomst als beroepskracht in de gemeente Woerden kan gaan optreden. Daarnaast het op kleine schaal verrichten van school biologische werkzaamheden zoals het assisteren van de leerkracht bij het maken van natuurwandelingen, het aanbieden van suggesties, lesbrieven e.d., t.b.v. van de leerkracht, het houden van dialezingen en excursies etc. Met name wordt hierbij gedacht aan leden die zich overdag kunnen vrij maken."

Ineke Jansen, Ria Hoetmer en ik, Joke Vesseur, waren huisvrouw (hetgeen toen heel gebruikelijk was) en de kinderen op school, hadden hier wel zin in. Gerard Stout werd adviseur.

Al gauw konden we aan de slag. Ik herinner mij een wandeling in Bredius met de kleuters van de Wilhelminaschool. De kinderen vochten er toen nog om wie aan de hand van ons mocht lopen. Tegenwoordig vliegen de kinderen het park in. Onze kinderen hadden op school over onze activiteiten verteld en we werden gevraagd om langs te komen. Op de Schakel liet ik een diaserie over bomen zien, de dia's aangeleverd door de fotowerkgroep. In juni een wandeling door het Brediusbos waar we naar planten en vogels keken. Van de kinderen van de Schakel kregen wij na afloop altijd dankbriefjes. Ik heb er nog verschillende gevonden. Ook voor een natuurproject van 5 dagdelen werden we op die school gevraagd. Een van de projecten was het opruimen van het afval rond de school, maar helaas toen de school uitging, zagen wij dat er toch weer snoeppapiertjes op de grond werden gegooid. Met klas 4 van de Andersenschool hielden we een slootjesexcursie, altijd een succes.

Een keer heb ik een excursie gegeven voor meisjes van de scholengemeenschap Oversingel, maar dat was niet zo'n succes. De meiden hadden meer belangstelling voor de jongens van de technische school die zich ook in het park bevonden. Ook vonden ze het maar gek dat ik dit werk "voor niets" deed. Hun moeders werkten in de fabriek en daar verdiende je geld mee.

Halverwege 1983 kwam er een schoolbioloog in de persoon van Marijke v.d. Horst-Kruyt. Wij bleven Marijke helpen met het verder op de rails zetten van de natuureducatie voor de scholen.

Marijke kwam in dienst van de Gemeente Woerden en wij waren nu ook vaak op het stadhuis te vinden of op het stadserf. Wij, de groep die Marijke hielp, was ondertussen

wat uitgebreid met nieuwe IVN-ers, maakten lesbrieven, verzorgden materiaalkisten, bereidden excursies voor, enz.

Marijke onderhield het contact met alle Woerdense scholen, inclusief Zegveld en Kamerik. Later is ook Harmelen erbij gekomen. Ook werd er jaarlijks de boomfeestdag gevierd dat was altijd een hele happening. Ik kocht chocolademelk en speculaas en had nog een grote pan om de chocolademelk in te verwarmen. Ria reed met haar Lelijke Eend met de spullen naar de plaats van bestemming, daar stond dan een schaftkeet van de gemeente waarin we de chocolademelk konden verwarmen en af en toe onze koude handen en voeten. De eerste boom werd meestal geplant door de burgemeester of een wethouder. Gerard Stout was hierbij ook altijd van de partij. Na afloop kreeg de school

en Gerard een vaantje en de kinderen ook een aandenken, zoals een liniaaltje. We plantten o.a. bomen in het wijkpark Molenvliet, in het Brediuspark, de Meander, enz. Behalve dat wij Marijke hielpen, verzorgden wij als IVN -er t/m 1986 ook nog zelf excursies voor verschillende scholen. Op die scholen waren meestal IVN-ers leerkracht. Voor elke school werd er voor verschillende groepen een wandeling met opdrachten bedacht en begeleid. Vanaf 1987 stopten we met zelf excursies voor de scholen te geven, want we hadden onze handen vol aan het werk bij Marijke. Dat jaar hadden we 20 keer excursies gegeven,

daarnaast 10x geholpen op het Stadskantoor of Stadserf. Ook waren we aanwezig bij de tentoonstelling " Bomen en Bijen "in de bibliotheek. Boomfeestdag, educatieve randbeplanting bij 6 scholen. Nieuw dat jaar was het inventariseren van de Hollandbaan voor een natuurpad en het groen in de verschillende wijken van Woerden voor een project van de Kuvo. In de jaren die volgden werden er steeds meer excursies gegeven en in 1990 hadden we een record van 157 excursies. Voor elk leerjaar was er nu een excursie beschikbaar, zoals voor groep 1 en 2 een kabouterpad; voor groep 3 herfstexcursie; groep 4 knoppen en bollen; groep 5 bodemdiertjes; groep 6 slootjesexcursie; groep 7 educatieve tuin excursie en groep 8 voorjaarsexcursie. Alle 26 scholen namen aan een of meerdere activiteiten deel. Ondertussen waren er 8 IVN vrijwilligers bij scholenwerkgroep betrokken en Ria Hoetmer ging 1 dag in de week Marijke assisteren. Een excursie werd nu begeleid door 4 personen, een coördinator (een IVN vrijwilliger of de schoolbiologe), de leerkracht en twee ouders.

Dit waren in vogelvlucht de activiteiten van deze werkgroep.

Nu in 2021 werkt het ongeveer nog op dezelfde wijze, maar Marijke is ondertussen al heel wat keren opgevolgd door nieuwe medewerksters, die nu NME medewerksters heten en in dienst zijn van de Omgevingsdienst. Niet alle vrijwilligers zijn nog IVN-ers en ondertussen vaak al wat ouder, zodat nieuwe aanwas van harte welkom is. Zelf ben ik vanaf 1988 coördinator van deze werkgroep en helaas ondertussen ook oud(er) geworden, ik vind het nog steeds leuk werk, maar ja, eens zal ik toch moeten stoppen, dus ook voor mij is een opvolger welkom. Ik hoop van harte dat deze werkgroep nog een lang leven beschoren is!

Joke Vesseur

Bloeiende berm met jarig IVN

Op 28 april overhandigde voorzitter André van Kleinwee van het IVN Woerden bij de Steinhagenseweg een ecologisch bloemenmengsel aan wethouder Ad de Regt van de gemeente Woerden. De gemeente heeft het zaad uitgestrooid in de berm tussen het fietspad en de rijbaan van de Steinhagenseweg. De bloemen zullen straks over een oppervlakte van 900 m² te zien zijn.

De aanleiding voor deze actie is het veertigjarig bestaan van IVN Woerden. De natuurvereniging wil hiermee bijdragen aan de duurzaamheid in de gemeente Woerden. De wilde bloemen, met margrietten en inheemse kruiden, zijn niet alleen mooi om naar te kijken, maar ook een paradijs voor vlinders, wilde bijen en andere insecten.

IVN Natuureducatie zet zich als non-profit organisatie in voor een groene, gezonde en duurzame omgeving door jong en oud actief te laten ervaren hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk natuur is. IVN Woerden heeft 200 leden. Al veertig jaar brengen de werkgroepen van de vereniging het publiek en de leden door excursies en activiteiten voor de jeugd in contact met de natuur en dragen zij bij aan de onderhoud van het landschap.

Verse groentjes gezocht bij jubilerende natuurclub IVN

De natuurclubs zijn qua bezetting van bestuursfuncties en van werkgroepen aardig aan het vergrijzen. Zo ook de veertigjarige Woerdense afdeling van het IVN, het Instituut voor Natuureducatie. De huidige bestuursleden hopen eigenlijk dat de hernieuwde belangstelling voor de natuur als gevolg van de lockdown ook zal leiden tot veel nieuwe leden en in het verlengde daarvan ook van het invullen van kaderfuncties.

Het klinkt een beetje deftig, het Instituut voor Natuureducatie, en het lijkt al stokoud. Maar dat valt reuze mee. De landelijke vereniging is opgericht in de jaren zestig van de vorige eeuw en de regionale afdelingen zo'n twintig jaar later. De Woerdense afdeling bestaat nu precies veertig jaar en daarmee had de club groots willen uitpakken. Maar ja, corona stak ook daar een stokje voor.

„Er blijven nog wel een paar zaken over, zoals een grote fotowedstrijd met als thema de natuur in de gemeente Woerden, dus ook in Harmelen, Kamerik en Zegveld. Maar we hadden bijvoorbeeld willen starten met een sneeuwklompjes wandeling. Dat soort zaken gaat allemaal niet door”, zegt voorzitter André van Kleinwee, in de regio zeker zo bekend als stadsecoloog van Gouda (en tegenwoordig ook werkzaam in Zoetermeer).

Even terug in de geschiedenis. Ook in Woerden is de IVN-afdeling mede opgericht als ondersteuning van de stedelijke schoolbioloog. En met succes mag je wel zeggen, want in die veertig jaar hebben duizenden kinderen hun eerste kennismaking met de natuur in het Brediuspark gekregen.

Leskisten

In het begin van de jaren tachtig was dat park via onteigening juist in handen gekomen van de gemeente Woerden en die was van plan om daar een deftige woonwijk te vestigen met veel villa's en bungalows. De natuurclubs hebben tot aan de kroon toe moeten strijden om het park te behouden als groene long voor de Woerdense bevolking. De eerste activiteiten van het IVN bestonden uit het samenstellen van leskisten, die naar de scholen werden gestuurd. Nu ligt het accent op de eigen educatieve tuin, waar jaarlijks tientallen schoolklassen op bezoek komen en hun kennis van de natuur vergroten.

Het bestuur van het Woerdense IVN bij het hek naar het afgesloten deel van park. V.l.n.r. Wout Nagel, Henk Veldhuijzen en André van Kleinwee. © Pim Mul

Zo'n 25 jaar geleden kwam de schuur van de oude boerderij Batestein ter beschikking en konden de activiteiten aanzienlijk worden uitgebreid. Die boerderij wordt nu helemaal gerenoveerd en daar komt binnenkort een cateringbedrijf in met een terras, waar na een rondwandeling door het Brediuspark ook iets genuttigd kan worden. „Voor ons ook wel een prettig idee“, zegt secretaris Wout Nagel (69) lachend.

Van het begin af aan heeft het IVN gedraaid op actieve werkgroepen, waarbij de club van landschapsbeheerders wel de grootste is. Henk Veldhuijzen (75), de huidige penningmeester, is 27 jaar coördinator geweest van die werkgroep en draait nog steeds mee. „We hebben onlangs nog een groep wilgen geknot in Kanis, waar acht jaar niets aan was gedaan. Dat is een behoorlijke klus“, zegt Henk, die zelf niet meer de ladder opgaat.

Er zijn tien leden van het eerste uur, onder wie Van Kleinwee (61), die later dit jaar zullen worden gehuldigd. „De prijzen voor de fotowedstrijd zullen worden uitgereikt tijdens het oogstfeest eind september en daarna worden de winnende foto's hier in het clubhuis tentoongesteld“, zegt de voorzitter.

We hadden al bosuilen, maar nu zitten er ook ransuilen in het park.

Voor een natuurclub moeten we het ook nog even over de natuur hebben. „De ijsvogeltjes, die al jaren komen vissen in de sloten van het Brediuspark en hun nest hadden achter de begraafplaats, hebben we sinds die week met strenge vorst niet meer gezien.”

Henk Veldhuijzen vult aan “We hadden al bosuilen, maar nu zitten er ook ransuilen in het park”. Tel daarbij op de unieke verzameling paddenstoelen en de fraaie oude fruitbomen, die door een speciale groep mannen worden gesnoeid, en die ‘oude rotten’ van het IVN-bestuur hebben het hier na veertig jaar nog prima naar hun zin. Maar er moet wel verjonging komen, zo vinden zij.

bron: AD Groene Hart. regio Woerden

foto: Adri de Groot

foto: Adri de Groot

Jarig IVN doneert aan Brediusboerderij

In het kader van het veertigjarig bestaan van IVN Woerden overhandigde voorzitter André van Kleinwee 2 juni een cheque van € 250,- voor de restauratie van de Brediusboerderij aan Gerard Lieverse, voorzitter van de Stichting Hofstede Batestein. Voor IVN Woerden is het Landgoed Bredius een belangrijke en dierbare plek. Veel IVN-activiteiten vinden hier plaats, zoals bijvoorbeeld excursies, exposities in NME-Centrum InBredius en activiteiten van IVN jeugdnatuurgroep De Buitenbanjers. Met de restauratie worden de boerderij en het landgoed in oude luister hersteld.

Restauratie op schema

Gerard Lieveerse: 'We verwachten dat de restauratie begin 2022 klaar is en dat in het vroege voorjaar ook de inrichting en het erf klaar zijn. Dan kunnen de bezoekers genieten van de koffie van het Parkcafé Bredius. Een tegenvaller was de slechte staat van de kozijnen, waardoor er meer kozijnen vervangen moesten worden, dan verwacht. Verder loopt de bouw volgens plan en kunnen ze over een maand beginnen aan het rieten dak. Ook de inzamelingsactie onder de Woerdense bevolking verloopt voorspoedig: van de € 25.000,- die nodig is, is nu de helft binnen. Donaties blijven dus nodig.

Op www.bouwbrediusboerderij.nl staat hiervoor alle informatie'.

Foto: Rinie Blauw. Links Gerard Lieveerse, voorzitter van de Stichting Hofstede Batestein, rechts André van Kleinwee, voorzitter van IVN Woerden.

Publiek welkom

Op het voorterrein van NME-centrum InBredius verzorgt Parkcafé Bredius iedere zaterdag en zondag koffie to go. Naast koffie is er thee, Brediusap, een ijsje en gebak. Als de coronamaatregelen het toelaten, gaat InBredius op zondagmiddag weer open voor het publiek. Voor de kinderen zijn er dan weer de natuurkwartiertjes en een speurtocht over het landgoed.

Op 26 september wordt bij het Oogstfeest in InBredius de winnaar bekend gemaakt van de IVN fotowedstrijd 'natuur rondom Woerden'. Foto's inzenden kan nog tot 1 juli. Op dezelfde dag gaat in InBredius de IVN expositie over mimicry van start. Informatie staat op de website van IVN Woerden.

Vogelkijkgroep

Nieuws van de vogelkijkgroep

Eind maart hebben we de nestgangen in de oeverwaluwand weer opgevuld met zand. Al vrij snel waren de eerste graafsporen van de oeverwaluwen te zien en op 9 mei 2021 waren er 29 nestgangen uitgegraven.

Nabij de oeverwaluwand laat ook een blauwborst zich met regelmaat zien. Ik mocht zelfs mooie foto's van hem maken.

Hieronder een nadere kennismaking met de blauwborst (*Luscinia svecica*): De blauwborst is met zijn felblauwe keel en borst erg exotisch gekleurd. Je vindt de blauwborst vooral in moerasbosjes en ruige rietvelden.

Herkenning:

- * mannetjes hebben een felblauwe kin, keel en borst;
- * witte vlek (of 'ster') midden in blauwe borst;
- * onder dat mooie blauw een brede, roodbruine band;
- * opvallende, witte wenkbrauwstreep;
- * roestrode vlek aan staartbasis (vooral te zien tijdens de baltsvlucht).

Voedsel:

De blauwborst eet vooral insecten, larven, wormen en slakjes, hoppend op de grond. Hierbij worden vooral bladeren en aarde omgekeerd, op zoek naar voedsel. Soms plukt de blauwborst ook insecten uit de lucht.

Leefgebied:

De blauwborst komt vooral voor in moerasbosjes en ruigtevegetaties langs rivieren. Ook (verruigde) rietvelden en schorren met verspreide wilgen- en elzenopslag vormen een geschikte broedplek. De laatste decennia wordt de soort steeds vaker aangetroffen in spoorwegbermen, koolzaadvelden, ruige wegbermen en zelfs in graangewassen. Kale grond (met modderstroken om voedsel te zoeken), een dichte ruigte (om in te nestelen) en opgaande begroeiing (als zangpost) blijven wel steeds noodzakelijk.

Voortplanting:

De blauwborst maakt haar nest op de grond, in pollen of onder het riet of onder een struik. Het nest bestaat uit gras, bladeren en wat mos, afgewerkt met haren en fijne grassprietten. Een doorsnee legsel telt vijf of zes eieren die 13 tot 14 dagen worden bebroed. Dan komen de jongen uit en blijven ze nog bijna twee weken in het nest. Het mannetje en het vrouwtje delen de broedzorg. Een broedterritorium van een blauwborst is gemiddeld 2 tot 5 ha groot.

Kijktips:

Mannetjes zingen vanaf 's morgens vroeg. De zang is zeer afwisselend met een wat snerpemde aanvang, maar wordt gevolgd door een heldere tonen, bijgemengd met perfecte imitaties van andere soorten. Een opsteker: blauwborsten zingen graag vanaf een opvallende zangpost; op de top van een wilgenkoepel, vanaf een paaltje, bovenop een rietpluim of lisdoddesigaar. Vaak volstaat het om zo'n 'uitstekende' zangposten af te speuren om een zingende blauwborst te vinden. Regelmatig voeren blauwborsten een opvallende baltsvlucht uit, waarbij ze de staart uitwaaiëren en de oranje, roestrode vlek aan de staartbasis goed zichtbaar wordt. Let wel: blauwborsten zingen vooral in april.

Foto's: Arwin den Boer
Bron: Natuurpunt

Jeugdnatuurgroepen

Buitenbanjers maart

Het NME centrum INbredius is nog gesloten vanwege de coronamaatregelen. Om toch een activiteit te draaien met de Buitenbanjers hebben we zaterdag 6 maart nogmaals zaagwerk verricht in het Stiltegebied. Het was prachtig weer, de zon was aanwezig, heerlijk om op deze manier lekker buiten bezig te zijn. Langs het hoofdpad zijn een aantal iepen hakhout weer kort gezet. Deze waren van te voren gemerkt met een rode stip. De afgezaagde takken zijn op de bestaande houtrillen gelegd. Er is niet alleen gezaagd er zijn zelfs nieuwe eikenboompjes geplant door Nina. Bij de bijeenkomst in oktober met het thema zaden en vruchten heeft Nina uit het Stiltegebied een paar eikeltjes meegenomen en thuis op gekweekt. De jonge boompjes hebben een mooi plekje gekregen om uit te groeien tot grote stoere eiken.

Een nieuwe Buitenbanjer: Sem de Engelman, we wensen Sem veel natuurplezier bij de Buitenbanjers.

Buitenbanjers Plus maart

Omdat de middelbare scholen in maart hun lessen weer gingen starten, zijn de Buitenbanjers Plussers in maart voor het eerst dit jaar voor een activiteit bijeen geweest. Een bijna nieuwe groep Buitenbanjers Plussers. Max, Lennard, Tijn en Robin zijn vanuit de Buitenbanjers doorgestroomd naar de Plus groep. Zaterdag 20 maart hebben ze nieuwe vogelkastjes gemaakt voor ons Buitenbanjerterrein. Dat is even iets anders dan een speurtocht en pinda's rijgen. Meten, recht zagen en spijkers niet krom slaan. Nieuwe vaardigheden leren in de grotere groep. Het resultaat mag er zijn drie mooie nieuwe vogelkastjes voor de pimpelmees.

Buitenbanjers april

Zaterdag 3 april hebben we voor de Buitenbanjers op het Landgoed Bredius een Paasspeurtocht uitgezet. Samen met Max en Robin (hulpleiding) heeft de leiding de route met 14 opdrachten op het landgoed uitgezet. In de opdrachten zaten natuurvragen maar ook doe dingen zoals een vogelnestje maken van natuurmaterialen, natuurbingo en actievragen. Omdat het de andere dag Pasen was, kregen ze na afloop een zakje met paaseitjes.

Buitenbanjers Plus

Op zaterdag 18 april zijn de gemaakte vogelkastjes van maart geschuurd en opgehangen in ons Buitenbanjerterrein. In het terrein hebben we eerst de oude versleten vogelkastjes verwijderd en op dezelfde plekken konden de nieuwe weer worden opgehangen. Met de herfst zullen we zien of de kastjes zijn gebruikt als ze worden schoongemaakt. Na het ophangen van de vogelkasten hebben we op de graspaden de laatste takken opgeruimd.

Buitenbanjers mei

Ondanks de meivakantie hadden maar enkele Buitenbanjers zich afgemeld voor deze activiteit. We zijn op de fiets naar de Natuurplas van Snel en Polanen gegaan. Rond half 10 was het verzamelpunt bij het station centrumzijde. De gele IVN veiligheidshesjes werd uitgedeeld en we konden vertrekken. Bij aankomst werden we verwelkomd door de zang van verschillende zangvogels waar *de cetti zanger* het meest opviel. In de slootjes zwommen vele ganzen met jongen en ook eenden met hun kroost. Bij de oeverwaluwand vlogen de oeverwaluwen in het rond. Een heerlijk gebied om de natuur te ontdekken en natuuropdrachtjes te doen. Tijdens de drinkpauze werd ik door de groep namens Trees verrast en in het zonnetje gezet vanwege mijn koninklijke onderscheiding die ik 26 april opgespeld kreeg voor 40 jaren IVN werk. We hebben deze ochtend weer leuke natuur dingen gezien en gedaan.

Buitenbanjers Plus mei

Voor het eerst dit jaar hebben we de graspaden in ons Buitenbanjers terrein gemaaid. Het kapotte gaas op de bruggen is verwijderd en van nieuw gaas voorzien. Een paartje *holenduiven* heeft gebruik gemaakt van de torenvalkenkast. De groep is lekker bezig geweest met werken in de natuur.

Leer de vogels kennen met Aquarel

Het bladkoninkje (*Phylloscopus inornatus*)

Het was dinsdagochtend 16 februari 2021, de maandag na dat geweldige schaatsweekend toen mijn vrouw riep, "Jan kom eens gauw kijken, daar op de bronsteen; dat kleine vogeltje". Ja ik zie het en het sprong van de bronsteen in het plasje ernaast om zich heerlijk te badderen en floep; hij werd verdreven door een merel.

Samen en om beurten bleven ze een korte tijd gebruik maken van het badje, maar daarmee was de naam van het vogeltje nog niet opgehelderd. Eerst maar even ontbijten, de keuken opruimen en daarna naar de jachthaven om daar mijn werk te doen en later maar naar mijn werkkamer om uit te zoeken wat wij die ochtend een bad zagen nemen. Als eerste mijn vogelboek gepakt, maar daar vond ik maar een hele kleine afbeelding bij de zeldzame vogels. Verder zoeken op de computer en daar kwam ik naam en afbeelding duidelijker tegen met tevens een veel ruimere omschrijving dan alleen maar "zeldzame vogel". Ik las daar: Leefwijze, Broeden. Broedt in juni - juli. Vaak één legsel van 2-4 eieren, soms tot

7. Broedduur 11-14 dagen. Het nest wordt gebouwd door het vrouwtje op de grond onder boomwortels, dikke tak of rottend hout. Het vrouwtje broedt ook de eieren uit, beide ouders voeren de jongen. Jongen vlieg-vlug na 12-13 dagen. Daarna nog zo'n 13 dagen verzorgd door de ouders. Leefgebied: In Nederland in gemengd- en loofbos, vaak halfopen, of struiken, waar veel insecten te vinden zijn. Vaak langs kust maar soms ook in parken en tuinen. Broedt vanaf de West-Russische taiga net ten westen van het Oeral-gebergte verder oostelijk bijna in geheel Rusland. In broedgebied tussen 1000 en 2400 meter hoogte in gemengde opstand van berk, wilg, populier en zilverspar. Voedsel Een brede selectie van ongewervelden, zoals springstaarten, vliegen, bladluizen, krekels, spinnen en dergelijke. Vogeltrek: Lange-afstandstrekker, in Nederland bij uitstek bekend als trekvogel van eind september tot eind oktober, met name aan de kust. Reguliere trekroute van Rusland naar het vasteland van Zuidoost-Azië en Taiwan. Waarom er zoveel bladkoningen in Noordwest-Europa verschijnen in het najaar is (nog) onbekend. Achteraf denk ik dit vogeltje eenmaal gezien te hebben op een locatie in de buurt van de Nieuwkoopse plassen hoewel ik toen dacht een spotvogel te hebben gezien. Ik weet het niet meer want het was misschien wel 35 jaar geleden, maar nu, na opzoeken en determineren is elk misverstand uitgesloten. Een leuke ervaring dus waar ik jullie in deze coronatijd graag deelgenoot van maak. Een andere onverwachte ervaring had ik aan het begin van deze ijspretperiode maar daar de volgende keer meer over.

Jan Christiaan

RDK boomverzorging, is al tien jaar het adres voor uw groene vraagstukken. Van boomverzorging tot tuinaanleg van beschoeiing tot bomen vellen voor alle voorkomende werkzaamheden hebben wij een passende oplossing.

Werkzaamheden:

- Boomverzorging van aanplant tot kap
- Boom Veiligheid inspecties en advies
- Flora en Fauna inventarisatie
- Tuinaanleg en onderhoud
- Landschapsonderhoud
- Processierups bestrijding

Contact:

Robert de Koning- Waarder
www.rdkboomverzorging.nl
info@rdkboomverzorging.nl
 Rdkboomverzorging

06-24 92 03 17

Voor u gelezen

Boswachter Luc schudde aan de klimop en ontdekte een wel héél bijzonder beestje in zijn tuin

Het oranjetipje, de geelsprietdikkop of het springstaartje, weleens van gehoord? Waarschijnlijk niet, en tóch kruipen en fladderen deze insecten gewoon door de Utrechtse woonwijken heen. Boswachter en ecooloog Luc Hoogenstein ontdekte een uiterst zeldzame wesp in zijn klimop, en moedigt iedereen aan om zélf in de tuin op onderzoek uit te gaan.

De *microterys seyon*: zo heet het zeldzame wespje dat boswachter Luc onlangs uit de klimop in zijn voortuin 'schudde'. „Een knaloranje lijfje, groene ogen en zwart-witte vleugeltjes: heel bijzonder, maar ik herkende het beestje niet. Hij was ongeveer even groot als een fruitvliegje”, zegt Hoogenstein.

Nadat de boswachter een haarscherpe foto van het insect maakte, stuitte hij op het Facebook forum 'Wespen van de Benelux', waarin kenners hem vertelden dat het ging om de *microterys seyon*: een bijzondere sluipwesp. „Hij was de dag ervoor in België gespot, en nu, door mij, voor het eerst in Nederland. Toen ging ik wel even uit mijn dak.”

De *microterys seyon* is een sluipwesp: een type insect dat in Nederland uit zo'n 4000 soorten bestaat. De *microterys seyon* is een bijzondere, piepkleine variant. © Luc Hoogenstein

Teller op 349

Het is niet voor het eerst dat de ecooloog een bijzondere ontdekking doet: Hoogenstein nam zichzelf voor om duizend verschillende diersoorten te spotten in zijn eigen tuin. „De teller staat al op 349, en het hoogseizoen moet nog beginnen, dus ik denk dat ik het ga halen. Zo leuk om te doen, ik kan het iedereen aanraden. Vraag je eens af: wat zoemt en kruipt er eigenlijk allemaal in mijn tuin? Maak zodra je iets vindt een goede foto, en zoek vervolgens op internet met wat voor insect je te maken hebt.”

Hoogenstein ziet dat de interesse voor het spotten van insecten en vogels flink is toegenomen in het afgelopen jaar, iets wat hem goed doet. „De interesse in de natuur groeit. Op zondag ga je minder snel naar de Primark of de Efteling, maar trek je de natuur in. Het internet helpt daar ook bij: vroeger dacht je 'laat maar', als je een insect spotte dat je nog niet kende. Nu kan je de boel tot op de bodem uitzoeken, mede door websites zoals waarneming.nl

De bossen intrekken is natuurlijk altijd een goed idee, weet de boswachter, maar in de eigen tuin is véél meer te zien dan mensen denken. „Daarom is mijn ultieme tip dan ook: zorg voor een groene tuin, met veel bloemen en struiken. Daar komen echt een hoop insecten op af.”

Luc Hoogenstein is niet alleen boswachter, maar ook ecooloog. Hij probeert 1000 soorten diertjes te spotten in zijn eigen tuin. © Privéfoto

De slechtvalk, een flinke roofvogel die normaal broedt langs kliffen, is sinds kort ook weer te spotten in- en rondom de Utrechtse binnenstad. Doordat er in de stad broedkasten zijn geplaatst, vaak op grote hoogte, bevindt het dier zich weer in de regio. © Paul Kruger

Dieren 'om de hoek'

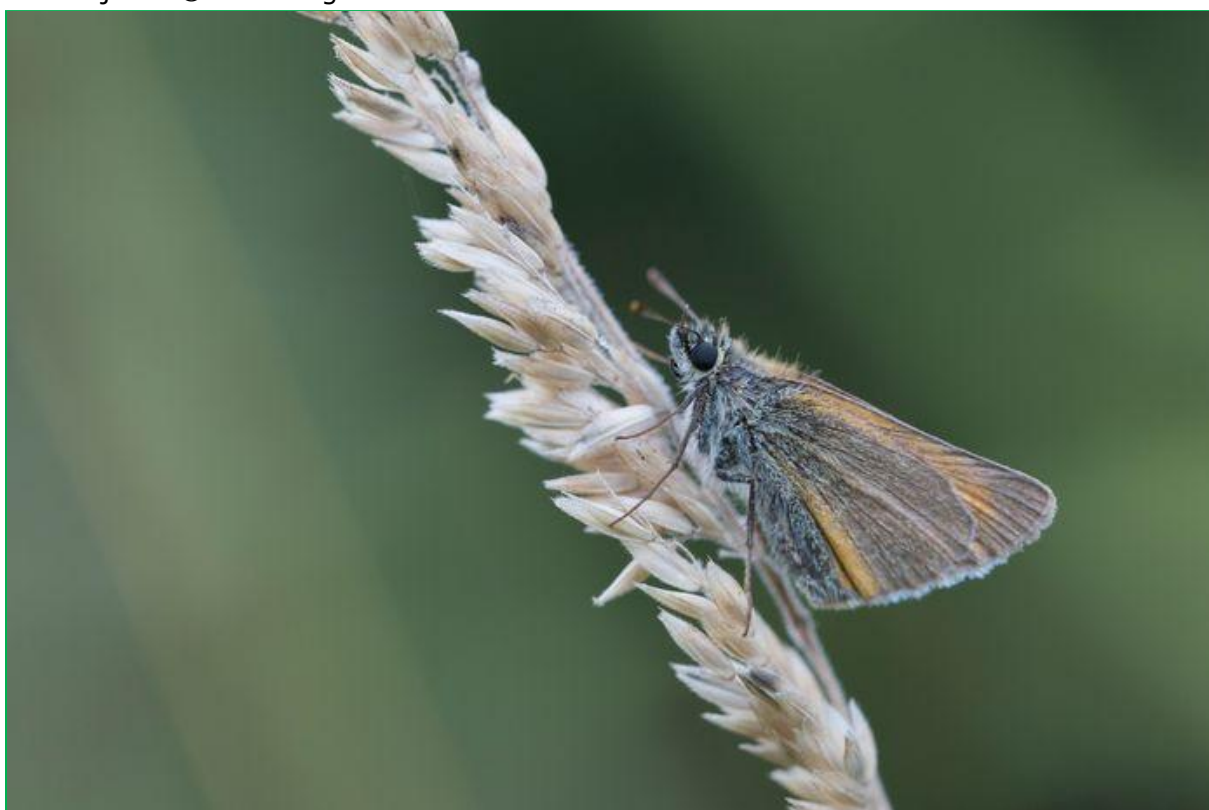
Welke bijzondere dieren zijn er nu eigenlijk 'om de hoek' te vinden? Hoogenstein: „Een hele mooie: het **oranjetipje**. Een prachtige, bijzondere vlinder met witte vleugels en knaloranje stippen. Ze komen op pinksterbloemen af, en die vind je ook gewoon in een woonwijk als Lunetten. Grote kans dat je er daar eentje kunt spotten.

Ook bijzonder: de **geelsprietdikkop**, ook een vlinder, wordt sinds kort weer gespot in de regio. Daar ging het landelijk heel slecht mee omdat zijn leefgebied steeds schaarser wordt, maar nu lijkt het erop dat hij een goed jaar heeft gehad.”

Het oranjepipje, een witte vlinder met feloranje stippen op zijn vleugels, is een bijzondere. Het dier komt vooral af op pinksterbloemen: die staan in weides, maar ook in woonwijken. © Luc Hoogenstein

Het geelsprietdikkopje is een bedreigde grasvlinder, die vanwege zijn bedreigde leefgebied een tijd nauwelijks te vinden was in de regio. Nu is het beestje weer gespot. © Luc Hoogenstein

„Ook de **grote groene sabelsprinkhaan** is binnenkort weer te zien: dat beest wat je zo gigantisch hard hoort zoemen in de bosjes. Ze zijn prachtig groen van kleur en kruipen overal rond, dus niet lastig om te spotten. Wel oppassen, want ze kunnen bijten”, lacht de ecooloog. „Zelf spotte ik laatst een **springsstaartje**, een klein kriebelbeestje, onder mijn deurmat. Het was de vierde waarneming ooit in Nederland, maar er zijn er waarschijnlijk miljoenen. Als je de grond nauw bestudeert, kom je er misschien wel een tegen.”

Ook voor de vogelliefhebbers heeft Hoogenstein een bijzondere tip waarvoor Utrechters de binnenstad niet eens uit hoeven. „Heel gaaf: de **slechtvalk** is een stevige roofvogel die eigenlijk langs kliffen broedt. Die hebben we niet in Nederland, dus zijn er broedkasten geplaatst op hoge gebouwen, zoals het Rabobank- of het RIVM-gebouw. Als je goed oplet, kun je de slechtvalken dus boven de stad zien jagen op duiven. Dat gaat er stevig aan toe, hoor: ze grijpen duiven vol in hun vlucht beet, en breken hun nek. Erg indrukwekkend.”

De grote groene sabelsprinkhaan kennen we allemaal: het dier verstopt zich vaak in struiken en maakt veel geluid. De sprinkhaan laat zich zo nu en dan zien in de tuin of op het balkon. Hoewel het beestje geen vlieg kwaad doet, kunnen de sprinkhanen wel bijten. © Luc Hoogenstein

Een rosse metselbij: een rossige, behaarde bij, die vaak verward wordt met de gehoornde metselbij. Het diertje staat erom bekend dat ze holletjes maken die ze vervolgens 'dichtmetselen' met zand (bron: waarneming.nl). © Luc Hoogenstein

Tiny Forests zijn hip en lekker compact: 'Je hoeft hier geen uren te blijven'

Tiny Forests vind je opeens overal, van Nieuwkoop tot Zuidplas, van Hazerswoude tot Mijdrecht, van Wilnis tot Waddinxveen. In de wijk Kerk en Zanen in Alphen, langs de Afrikalaan, staat het oudste minibos van het Groene Hart. Heel eerlijk, als je niet weet dat het een Tiny Forest is, fiets of loop je er zo aan voorbij. Maar er staat een groot bord met veel uitleg, speciaal gericht op kinderen.

Tiny Forests zijn hip en lekker compact: 'Je hoeft hier geen uren te blijven'

Enge bosjes? Saaie bosjes? Nee, hippe bosjes! Van minibos, voedselbos tot speelbos: alle bosjes zijn hot. Vooral de Tiny Forests zijn super populair. Overal zie je ze verschijnen, een bos niet groter dan een tennisbaan. Maar waarom eigenlijk? En wat kan je ermee?

Bosjes dragen bij aan klimaat

Een Tiny Forest, zo'n tweehonderd vierkante meter, is bedoeld om bij te dragen aan gezondheid en klimaat, natuurbeleving, educatie en verbinding in de wijk. IVN Nederland legt in Nederland de meeste minibossen aan, in overleg met scholen en gemeenten, die hiervoor dus niet hoeven te betalen. Het IVN ontving hiervoor bijna 2 miljoen subsidie van de Postcode Loterij.

Het Tiny Forest in Alphen: Wim Dieho (68) met kleindochter Ylva Manten (4). © Frank de Roo

Tuiny Forest

Nog een stuk kleiner dan het Tiny Forest. Tuiny Forest is ongeveer zes vierkante meter en past vaak in de achtertuin, vandaar de naam. Net als het Tiny Forest is het een klimaatbestendig bosje met inheemse bomen.

Tuiny Forestpakketten zijn beschikbaar voor particulieren.

Voedselbos

Hierbij gaat het om een eetbaar bos, dus met bomen, struiken en planten die voedsel opleveren. Van noten en bessen tot eetbare bloemen en planten. Bij een voedselbos geldt dat er wordt gedeeld met dieren die er ook van leven, zoals bijen, vogels en vlinders.

Speelbos

Hier staat spelen voorop en niet de natuurwaarde. De natuur in een speelbos moet tegen een stootje kunnen: dus klimmen, klauteren, hutten bouwen, zonder dierenleven of plantengroei te verstoren

Bron: AD Groene Hart

De Groene rotonde

Eind 2019 is de rotonde Hollandbaan-Molenvlietbaan geadopteerd door de Werkgroep Woerden van de Partij voor de Dieren.

De rotonde Molenvlietbaan – Hollandbaan: een drukke plek in Woerden. De hele dag door passeren talloze auto's, vrachtwagens en fietsen, onderweg van hier naar daar. In het midden van de rotonde – als je het lawaai even wegdenkt – rust. Een groene oase op een kleine heuvel.

Sinds najaar 2019 beheert een groep enthousiaste vrijwilligers deze plek. Er is hard gewerkt om het enigszins verwilderde groen weer aantrekkelijker te maken om naar te kijken – en om bijen en insecten een fijne plek te geven. De natuur staat niet stil en daardoor is het werk nooit af. In de blog vertellen we wat zich allemaal afspeelt op die kleine heuvel in Woerden.

www.degroenerotonde.nl

Woerdens nieuws over Potterskade

Nestwand Potterskade zorgt voor vogelvertier

Bij natuurplas Breeveld aan de Potterskade is het een drukte van jewelste. Zo'n 50 oeverwaluwen vliegen af en aan en maken daar gebruik van een nestwand. Deze nestwand is in 2008 is aangelegd in samenwerking met IVN vogelkijkgroep afdeling Woerden.

Een van de redenen voor het aanbrengen van deze nestwand, was dat bij de eerste bouwwerkzaamheden in de nieuwbouwwijk Waterrijk oeverwaluwen spontaan nestgangen gingen graven in de hopen zand op de bouwplaats. Omdat de oeverwaluwe een beschermde diersoort is werden de bouwwerkzaamheden vlakbij de, in gebruik genomen zandhopen, daarom stilgelegd. Een oplossing werd gevonden in het aanleggen van een nestwand.

IVN onderhoudt en telt

De locatie aan de Potterskade was het meest geschikt, omdat hier aan twee belangrijke voorwaarden werd voldaan. Namelijk; er moet een kale zandige of lemige steile wand zijn waarin de nestholen uitgegraven kunnen worden en moeten flink wat muggen of andere insecten rondvliegen, door de directe nabijheid van water. Het broedseizoen van oeverwaluwen is van half mei tot begin augustus. De Vogelkijkgroep van IVN Woerden zorgt ervoor dat de oeverwaluwwand onderhouden blijft. Zij verwijderen het onkruid en zorgen dat de nestgangen jaarlijks worden gevuld met zand. Ook wordt jaarlijks bijgehouden hoeveel nestgangen in gebruik zijn geweest. Direct na de bouw van de wand in 2008 is in de wand jaarlijks met wisselende resultaten gebroed door de oeverwaluwen.

Formidabele insectenbestrijders

De oeverwaluwe lijkt wel wat op de huiswaluwe en de boerenzwaluwe, maar heeft minder kleur. De boerenzwaluwe heeft een roodbruine keel en voorhoofd en roomwitte buik. Ook heeft de boerenzwaluwe een langere staart dan de oeverwaluwe. De huiswaluwe heeft een duidelijke witte stuit en een witte keel. De huiswaluwe bouwt zijn nest graag onder de

overstek van huizen en de boerenzwaluw ziet zijn nest liefst in de koeienstal. Alle zwaluwen zijn insectenetters en arriveren in april weer in Nederland. In de winter zijn er onvoldoende insecten en verblijven ze in Afrika. Zwaluwen zijn zeer nuttige vogels: 1 zwaluw eet wel 50.000 vliegen, muggen en andere insecten per week. Stel u eens voor hoeveel insecten de ouders vangen als er jongen zijn! Milieuvriendelijker insectenbestrijders bestaan er niet.

Bijna alle vogelsoorten zijn in Nederland beschermd, opvallend bij de Natuurplas Breeveld is de opkomst van bijvoorbeeld de cetti's zanger, blauwborst en rietzanger. Helaas merkt IVN wel dat het aantal huiszwaluwen terugloopt.

IVN Natuureducatie

IVN is een landelijke vereniging en bestaat uit een grote groep vrijwilligers en beroepskrachten die streven naar meer natuur en een beter milieu in de directe woon- en werkomgeving. Binnen IVN worden talrijke activiteiten georganiseerd zoals excursies, wandel- en fietstochten, lezingen, jeugd- en jongerenactiviteiten en projecten op scholen.

Foto: Adri de Groot

IVN afdeling Woerden betreft mensen bij natuur, milieu en landschap. Met leuke en leerzame activiteiten voor mensen van alle leeftijden. IVN Woerden is een actieve afdeling met ruim 200 leden en donateurs. Meer informatie over IVN Woerden: <https://www.ivn.nl/afdeling/woerden>.

Om te onthouden

Handige websites

www.ivn.nl

www.odin.nl

www.ivn.nl/woerden

www.mycologen.nl

www.groen-natuurlijk.nl

www.vogeldagboek.nl

www.slimwoner.nl

www.padden.nu

www.inbredius.nl

www.bewustbiologisch.nl

www.birdfocus.nl

www.telmee.nl

www.hugokotestein.nl

www.veldwerkwinkel.nl

www.sovon.nl

www.vogelgeluid.nl

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.eis-nederland.nl

www.vlinderhof.com

www.nmu.nl

www.zaadgoed.nl

www.vogelbescherming.nl

www.landgoedbredius.nl

www.dekievitharmelen.nl

www.naturetoday.com

www.degroenerotonde.nl

www.knnv.nl

www.blwg.nl

Grote wederik (*Lysimachia vulgaris*)

Grote wederik bloeit van juni tot augustus. Je vindt hem vaak langs de waterkant, in vochtige grond zoals bossen en hooilanden, maar ook langs spoordijken en kanaaloevers. In of aan het water vormt de plant vaak dikke, rode uitlopers die in het water zweven en één of enkele meters lang kunnen worden. Het is een speciaal plantje. Voor de bestuiving heeft het een specifieke bij nodig: de slobkousbij of dikpoot zoals hij vroeger genoemd werd.

Grote wederik vormt olieklieren aan de voet van meeldraden. De olie wordt door de vrouwelijke bijen samen met het stuifmeel verzameld. Het mengsel dat ze tijdens het vliegen naar haar poten overbrengt en vasthecht aan speciale haren (de 'slobkousen') dient als voedsel voor de bijenlarven die tevoorschijn komen als de wederik in volle bloei staat (midden juni).

Wederik komt van wede (wilg). De lancetvormige bladeren lijken op die van de wilg en groeien per 3 of 4 in kransen aan de stengel. Uit de bladoksels van de bovenste bladeren groeien kleine pluimen van gele trechtersvormige bloemen. Ze hebben vijf groene kelkbladen met een oranje rand en vijf gele kroonbladen. In Friesland wordt hij 'Giele kattedurt' genoemd. De plant wordt 50 - 150 cm hoog.

Vroeger werd de plant toegepast als middel tegen koorts, diarree, hoest en scheurbuik en aangeplant in boerderijtuinen, waar men kruiden kweekte om zieke boerderijdieren en werknemers te genezen. Men gebruikte deze plant ook om een ongelijk span ossen of paarden tot rust te brengen. Er werd dan een tak op juk of gareel gelegd, waardoor de dieren rustig werden. Ook voor het verven van textiel werden de bloemen en stengels (geel) en wortel (bruin) gebruikt.

Organisatie

Bestuur

Voorzitter	André van Kleinwee		andrevankleinwee@ziggo.nl
Secretaris/contact-persoon	Wout Nagel Vaartuigenlaan 64 3448 WP Woerden	06-22926472	ivnsecretariaat.woerden@gmail.com
Penningmeester	Henk Veldhuijzen		hr@veldhuijzen.net
Bestuurslid	Gerrie Epping		gerrie.epping@vanmuijen.nl
Bestuurslid	Vacant		

Coördinatoren van de Werkgroepen:

Cursussen en lezingen	Vacant		
Excursies voor leden en donateurs	Vacant		
Gidsenwerkgroep	Vacant		
Jeugdnatuurgroep	André van Kleinwee	0348-422962	andrevankleinwee@ziggo.nl
Landschapsbeheer	Erwin Meijer	0348-432530	erwin.meijer@ziggo.nl
NME Scholenwerkgroep	Joke Vesseur	0348-415853	joke.vesseur@planet.nl
Plantenwerkgroep	Joke Vesseur	0348-415853	joke.vesseur@planet.nl
Publiciteit	Rinie Blauw	0615553365	rblauw@xs4all.nl
Redactie GO	Joke van Aarst	0348-415788	javolkers66@gmail.com
Vertrouwenspersoon	Astrid Zaal		ivn.vertrouwenspersoon.woerden@gmail.com
Vogelkijkgroep	Arwin den Boer	0348-445152	aa.den.boer@hetnet.nl
Websitebeheer/Facebook	Vivian van Deel	06-42060712	vivian_boers@hotmail.com
Openstelling InBredius zondagmiddag 13 uur tot 16 uur	Lisa van Hemert		lisavanhemert@hotmail.com

Leden/Donateurs:

Contributie 2021 per kalenderjaar	als lid, €24,00 als donateur, €20,00 als jeugdlid, €15,00	Banknummer IVN Woerden: NL 87 TRIO 039.04.67.413
-----------------------------------	---	---

Opzeggen twee maanden voor het einde van het kalenderjaar, schriftelijk bij het secretariaat.

